

KÉSEDELMES FIZETÉS ÉS LÁNCTARTOZÁS (2007–2023)

2023. SZEPTEMBER

MKIK GAZDASÁG- ÉS VÁLLALKOZÁSKUTATÓ INTÉZET
INSTITUTE FOR ECONOMIC AND ENTERPRISE RESEARCH

AZ MKIK GAZDASÁG- ÉS VÁLLALKOZÁSKUTATÓ INTÉZET OLYAN NONPROFIT KUTATÓMŰHELY, AMELY ELSŐSORBAN ALKALMAZOTT KÖZGAZDASÁGI KUTATÁSOKAT FOLYTAT. CÉLJA, HOGY ELMÉLETILEG ÉS EMPIRIKUSAN MEGALAPOZOTT ISMERETEKET ÉS ELEMZÉSEKET NYÚJTSON A MAGYAR GAZDASÁG ÉS A MAGYAR VÁLLALKOZÁSOK HELYZETÉT ÉS KILÁTÁSAIT BEFOLYÁSOLÓ GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI FOLYAMATOKRÓL.

AZ ELEMZÉST KÉSZÍTETTE

BACSÁK DÁNIEL, ELEMZŐ, MKIK GVI

KUTATÁSVEZETŐ

NÁBELEK FRUzsINA, ÜGYVEZETŐ, MKIK GVI

E-MAIL: FRUzsINA.NABELEK@GVI.HU

A KÉZIRAT LEZÁRVA

2023. SZEPTEMBER 4.

BUDAPEST

1065 BUDAPEST LÁZÁR UTCA 10.

235-05-84

GVI@GVI.HU

[HTTP://WWW.GVI.HU](http://www.gvi.hu)

KÉSEDELMES FIZETÉS ÉS LÁNCTARTOZÁS A HAZAI VÁLLALKOZÁSOK KÖRÉBEN

2007–2023

Jelen elemzésben a hazai vállalkozások késedelmes fizetéssel és lánctartozással kapcsolatos tapasztalatait mutatjuk be. Az elemzés alapját a Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) 2023. júliusi negyedéves konjunktúrafelvétele adja, mely 350, legalább 20 főt foglalkoztató hazai vállalkozás vezetőjének véleményét gyűjtötte össze. Elemzésünkben a GVI 2023. júliusi negyedéves konjunktúrafelvétel (idősoros vizsgálatoknál a 2007 januárja óta készített adatfelvételek) azon kérdéseit vizsgáljuk, amelyek a felmérést megelőző félévben tapasztalt késedelmes fizetéssel és lánctartozással kapcsolatosak. Az idősoros vizsgálatok esetében az összes bemutatott idősor kapcsán figyelembe kell venni, hogy a felmérések mintái csak 2010. január óta tartalmaznak 250 fő feletti nagyvállalatokra vonatkozó adatokat.

ÖSSZEFOGLALÓ

- Az eredmények alapján a vállalkozások 69 százalékának legalább egy üzleti partnere (7 százalékuk esetében a partnerek több mint fele) késedelmesen fizetett 2023 első félévében, a válaszadók 31 százaléka maga is tartozott a beszállítóinak, 18 százalékuk pedig lánctartozás, azaz vevőik késedelmes fizetése miatt nem tudott fizetni legalább egyszer az adatfelvétel időpontját megelőző évben.

1. TÁBLÁZAT: KÉSEDELMES FIZETÉS ÉS LÁNCTARTOZÁS A HAZAI VÁLLALKOZÁSOK KÖRÉBEN, SZÁZALÉK

	2021. július (N=350)	2022. július (N=350)	2023. július (N=350)
késedelmes fizetés üzleti partnerek részéről	64	70	69
késedelmes fizetés beszállítók felé	26	26	31
lánctartozás	13	14	18

Forrás: GVI 2021–2023

- A késedelmesen fizető üzleti partnerek problémája legnagyobb arányban a kereskedelmi és az építőipari (77, illetve 78 százalék), valamint az 50–99 főt foglalkoztató (81 százalék) cégek körében jelent meg, míg a beszállítók felé történő tartozás leggyakrabban a 250 fő feletti nagyvállalatok (37 százalék), a feldolgozóipari vállalkozások (39 százalék), valamint a külföldi (rész)tulajdonban álló vállalatok (36 százalék) esetében fordult elő.
- Összességében elmondható, hogy a 2022. júliusi felmérés óta a késedelmes fizetést tapasztaló cégek aránya stagnált, miközben a beszállítóknak tartozó vállalkozások aránya 5 százalékponttal emelkedett.
- A lánctartozás problémája 4 százalékpontos növekedést mutatott a megkérdezett vállalkozások körében, ami – figyelembe véve azt, hogy az arányuk már tavaly is 1 százalékponttal meghaladta a korábbi – egyértelmű trendfordulót mutat.
- Lánctartozást legnagyobb arányban a 20–49 fős (22 százalék), a feldolgozóipari (22 százalék), valamint a tisztán hazai tulajdonban lévő cégek (19 százalék) tapasztaltak.
- A lánctartozás okozta problémák súlya a válaszadó cégek 35 százaléka szerint nőtt a 2023 júliusát megelőző féléves időszakban, ami jelentősen magasabb arány a legutóbb mértnél (27%), de még elmarad a koronavírus-járvány kirobbanása után, 2020 júliusában mért 44 százaléktól.

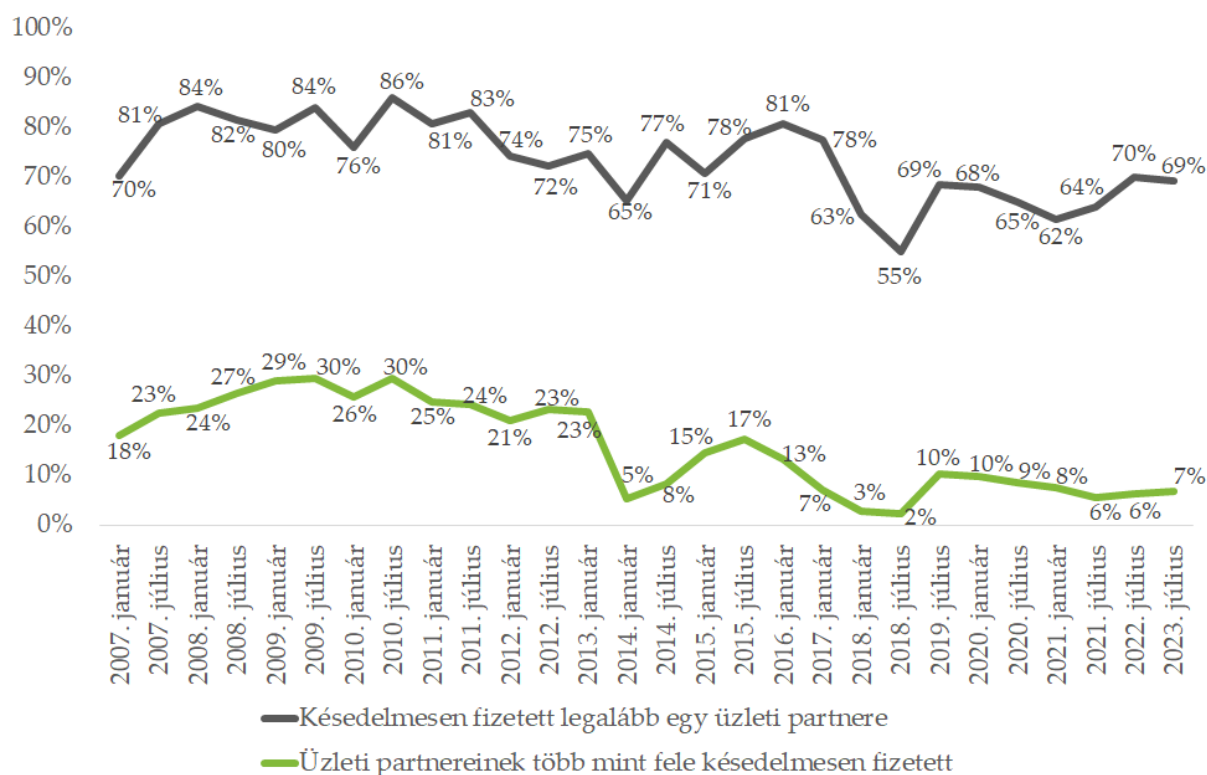
AZ ÜZLETI PARTNEREKKEL KAPCSOLATOS TAPASZTALATOK

A felmérésben megkérdezett cégek 69 százaléka rendelkezett olyan üzleti partnerrel, amely 2023 első félévében több alkalommal is késedelmesen fizetett. Ugyanezen cégek aránya 2022 júliusában hasonlóan alakult (70 százalék), miközben fél évvel korábban, 2021 júliusában még csak 64, 2021 januárjában pedig 62 százalék volt.

Az előző időszakhoz képest megállt azon cégek arányának a csökkenése is, melyeknek üzleti partnerei több mint fele fizetett késedelmesen: 2020 júliusában a cégek 9 százaléka, 2021 januárjában a 8 százaléka, 2021 júliusában és egy évre rá, 2022 júliusában a vállalkozások 6 százaléka számolt be erről, idén nyáron viszont valamivel többen, a cégek 7 százaléka.

2022 júliusához képest ugyanakkor 2 százalékponttal (64 százalékról 62 százalékra) csökkent azon cégek aránya, amelyeknél a partnerek közül legalább egy, de legfeljebb a fele érintett a késedelmes fizetésben.

1. ÁBRA: KÉSEDELMES FIZETÉST TAPASZTALÓ CÉGEK ARÁNYA, 2007–2023 (N=275–408)

Forrás: GVI 2007–2023

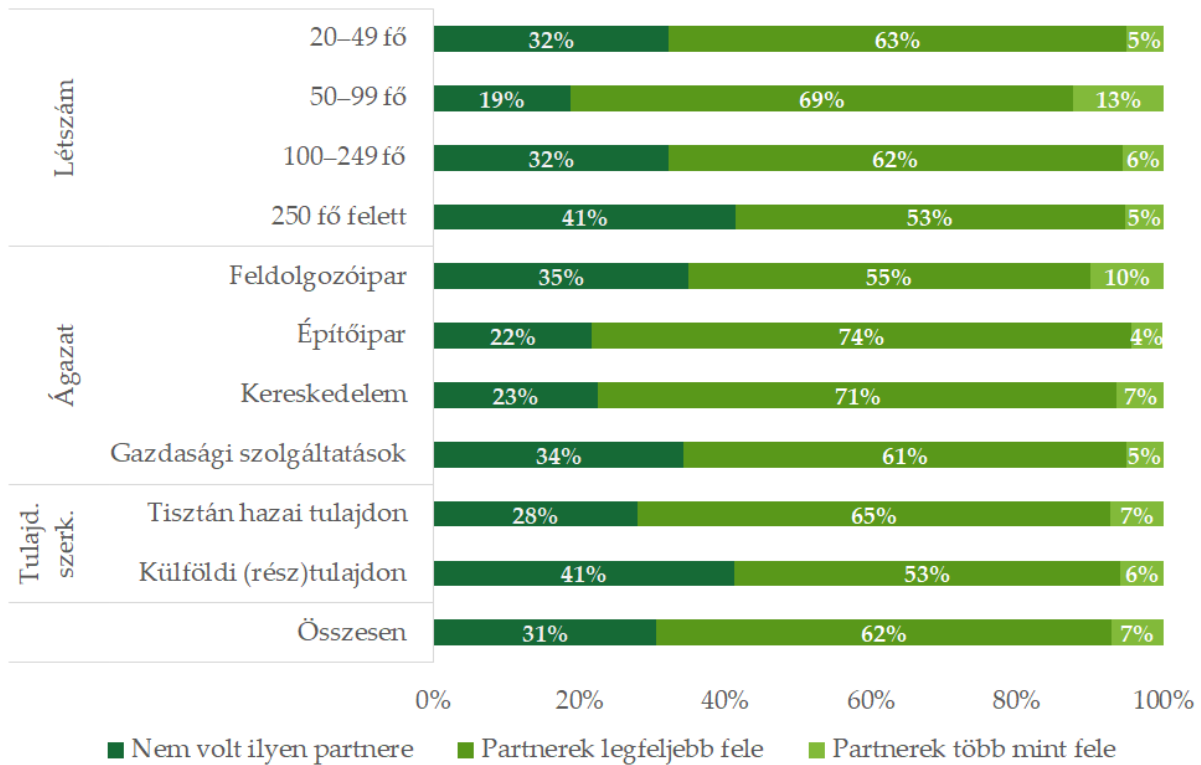
Megjegyzés: A felmérések mintái csak 2010. január óta tartalmaznak 250 fő feletti nagyvállalatokra vonatkozó adatokat.

A késedelmes fizetés szempontjából 2023 júliusában is számottevő különbséget lehetett regisztrálni a vállalatméretet tekintve. A 250 fő feletti nagyvállalatok esetében a legmagasabb azon cégek aránya, melyeknek nincsen egyetlen késedelmesen fizető üzleti partnere (41 százalék) sem, míg a legalább 50, de legfeljebb 99 főt foglalkoztató cégeknek csupán a 19 százaléka nyilatkozott így (azaz 81 százalékos az érintettségük), miközben 13 százalékuk esetében a partnerek több mint fele késedelmesen fizet. A 20–49 fő közötti, valamint a 100–249 fő közötti vállalkozásoknak mintegy harmada (32 százalék) mentesül ezen probléma alól. Az egy évvel ezelőtti, 2022. júliusi adatfelvétel során is az 50–99 fős vállalkozások voltak a leginkább érintettek (79 százalék), ugyanakkor lényeges különbség, hogy tavaly még a 20–49 fős cégek körében volt a legmagasabb azoknak az aránya (13 százalék), akik a partnereik több mint felénél tapasztaltak késedelmes fizetést.

Ágazatonként vizsgálva az adatokat elmondható, hogy lényegesen gyakrabban találtak a kereskedelem és az építőipar területén működő vállalkozások a jelenséggel: 77, illetve 78 százalékuk volt kapcsolatban késve fizető partnerrel. 2022 júliusához képest az építőiparban 17 százalékponttal nőtt a késedelmes fizetés gyakorisága, a kereskedelemben ugyanakkor 9 százalékponttal csökkent – a feldolgozóiparban és a gazdasági szolgáltatások területén nem történt jelentős elmozdulás.

A tavalyi adatfelvétel eredményeivel ellentétben tulajdonszerkezet szerint számottevő eltérés van a válaszadó cégek között, mivel a tisztán hazai tulajdonú cégek 72 százaléka, a külföldi (rész)tulajdonú vállalkozásoknak viszont csak az 59 százaléka rendelkezett legalább egy késedelmesen fizető üzleti partnerrel.

2. ÁBRA: KÉSEDELMESEN FIZETŐ ÜZLETI PARTNEREK ARÁNYA LÉTSZÁMKATEGÓRIA, ÁGAZAT ÉS TULAJDONSZERKEZET SZERINT, 2023. JÚLIUS (N=319–327)

Forrás: GVI 2023

A megkérdezett cégek 73 százaléka esetében az értékesített termékek ellenértékének legalább egy része több mint egy héttel a fizetési határidő lejárta után érkezett meg, ami 1 százalékpontos növekedést jelent az egy évvel korábban mért értékhez képest. A probléma leginkább az 50–99 fő között foglalkoztató vállalkozásokat (83 százalék), az építőipari (86 százalék) és a tisztán hazai tulajdonú cégeket (77 százalék) érintette.

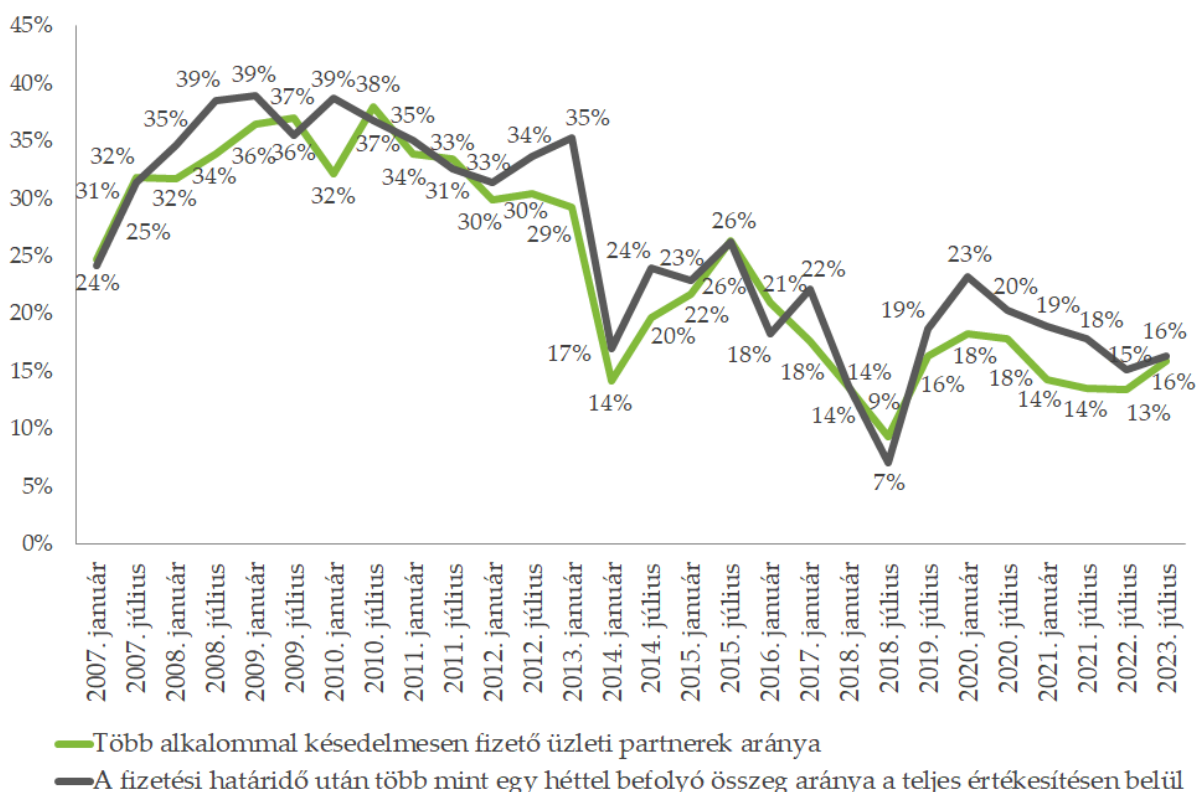
Ugyanakkor elmondható, hogy a megkérdezett cégek 86 százaléka a legfontosabbnak tartott üzleti partnereinél ritkán vagy soha nem tapasztalt késedelmes fizetést 2023 első felében, ez az érték 2 százalékponttal alacsonyabb az egy évvel korábban mért 88 százaléknál.

Az üzleti helyzet megítélése összefüggést mutat a késedelmesen fizető partnerek arányával. A jelenlegi üzleti helyzetet jónak megítélő vállalatok esetében a késedelmesen fizető partnerek aránya 2023 júliusában átlagosan 12 százalék volt, ugyanez az arány az üzleti helyzetet rossznak megítélő vállalkozásoknál 15 százalék. A várható üzleti helyzetet tekintve is hasonló a helyzet: a késedelmesen fizető

partnerek aránya a várható üzleti helyzetet kedvezőnek feltételező cégek esetében 12 százalék, míg a rossznak megítélő vállalkozásoknál már 21 százalék.

Összességében a válaszadó cégek átlagosan partnereik 16 százalékánál tapasztaltak késedelmes fizetést egynél többször, ami 3 százalékpontos emelkedést jelent 2022 júliusához képest, míg a fizetési határidőn túl befolyó összegek aránya az értékesítésen belül átlagosan 16 százalék volt, ami 1 százalékponttal magasabb az egy évvel ezelőtti értéknél. Az eredmények alapján elmondható, hogy a 2020 januárja óta tartó csökkenő tendencia megfordulni látszik, jelenleg átlagosan több késve fizető partnere van a cégeknek, és bevételeiknek is valamivel nagyobb hányadát kapják meg késve.

3. ÁBRA: KÉSEDELMESEN FIZETŐ PARTNEREK ÁTLAGOS ARÁNYA ÉS A FIZETÉSI HATÁRIDŐ UTÁN BEFOLYÓ ÖSSZEG ÁTLAGOS ARÁNYA, 2007–2023, N=256–408

Forrás: GVI 2007–2023

Megjegyzés: A késedelmesen fizető partnerek, illetve a kintlévőségek összesített számára és arányára ebből nem lehet következtetni, mert ezek függenek a partnerek számától és az összes forgalomtól. A felmérések mintái csak 2010. január óta tartalmaznak 250 fő feletti nagyvállalatokra vonatkozó adatokat.

LÁNCTARTOZÁS

Az egy évvel ezelőtt mért aránynál (26 százalék) öt százalékponttal magasabb (31 százalék) volt 2023 első félévében azon cégek aránya, melyek legalább egyszer egy vagy több beszállítójuknak tartoztak. A 2023. júliusi adatok alapján a 100–249 fő közötti vállalkozásokra és a 250 fő feletti nagyvállalatokra volt leginkább jellemző a

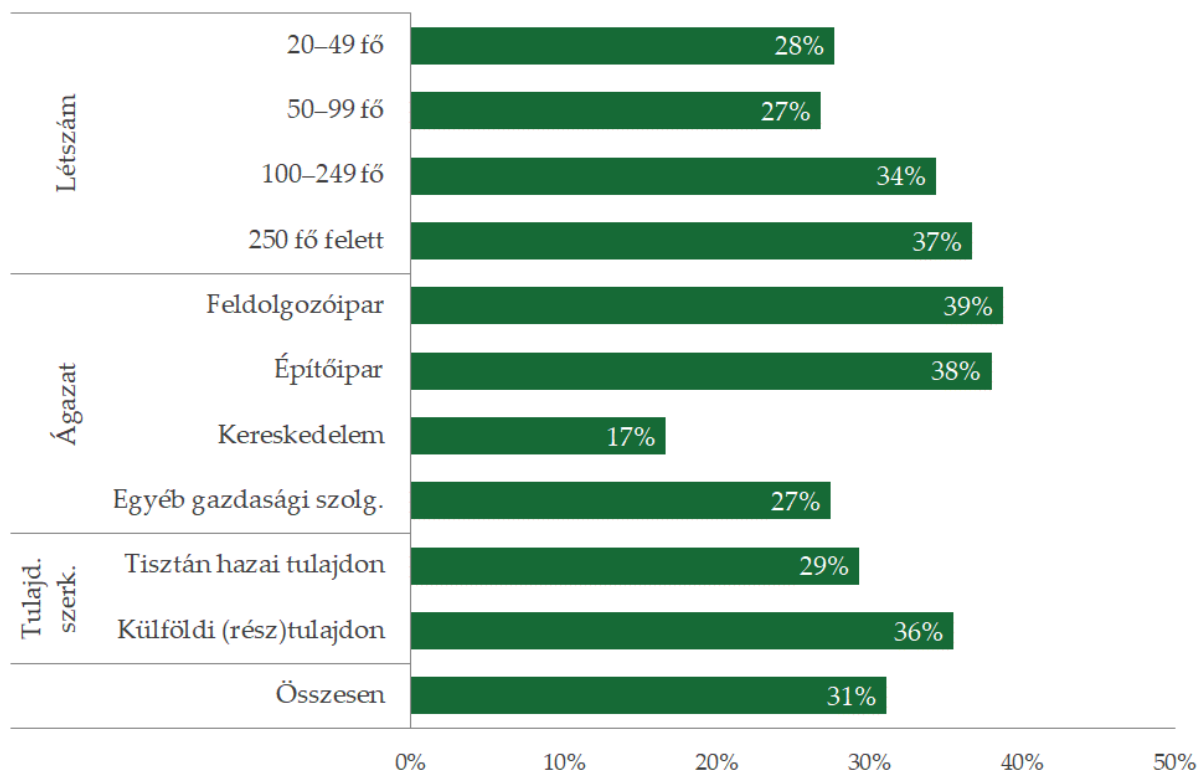

késedelmes fizetés (34, illetve 37 százalék), miközben egy éve még a kisebb (20–49 fő közötti, valamint az 50–99 fő közötti) cégek küzdöttek nagyjából ezzel a problémával.

A 2022. júliusi eredményekhez képest már nem csak az építőipari cégek (38 százalék), hanem a feldolgozóipari vállalkozások (39 százalék) körében is kiemelkedően magas volt a legalább egyszer tartozók aránya, ami 12 százalékpontos emelkedést jelent az egy évvel ezelőtti mért arányhoz képest a feldolgozóiparban, és 9 százalékpontos emelkedést az építőiparban. Eközben 7 százalékpontos csökkenés figyelhető meg a kereskedelemben, ezúttal 17 százalékuk nyilatkozott arról, hogy volt tartozásuk, szemben az egy évvel ezelőtti 24 százalékkal. A gazdasági szolgáltatást végző cégek körében 3 százalékpontos emelkedés ment végbe (24 százalékról 27 százalékra).

A külföldi tulajdonhányad arányát vizsgálva a tisztán hazai tulajdonú és a külföldi (rész)tulajdonú vállalkozások között az egy évvel ezelőtti adatfelvételben még 2 százalékpontos különbség volt tapasztalható az előbbieik javára (26, illetve 24 százalék), mely különbség teljesen eltűnt, sőt 2023 júliusában a tisztán hazai tulajdonban lévő cégek kisebb aránya számolt be arról, hogy az elmúlt félévben legalább egyszer egy vagy több beszállítójuknak tartoztak (29, illetve 36 százalék).

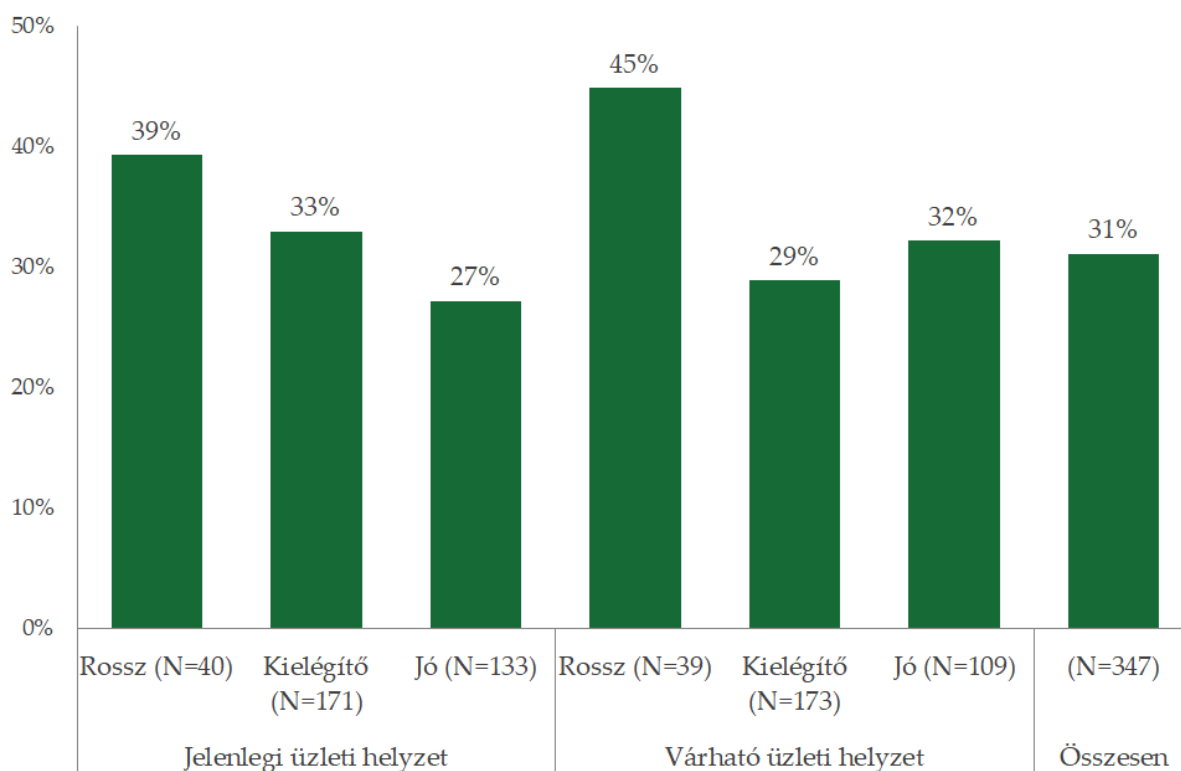
4. ÁBRA: AZ ELMÚLT FÉLÉV SORÁN TARTOZÓ VÁLLALKOZÁSOK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁMKATEGÓRIA, ÁGAZAT ÉS TULAJDONSZERKEZET SZERINT, 2023. JÚLIUS (N=333–345)

Forrás: GVI 2023

Az adatfelvétel idején az üzleti helyzetét jónak tartó vállalkozások körében 27 százalékos arányban fordult elő tartozás a beszállítók felé, ez az arány az üzleti helyzetet kielégítőnek értékelő cégek esetében 33 százalék, az üzleti helyzetet rossznak megítélő vállalkozásoknál pedig 39 százalék. Utóbbiak esetében az egy évvel ezelőtti adatfelvétel eredményeihez képest jelentős, 16 százalékpontos emelkedés figyelhető meg e tekintetben. A jövőbeni üzleti helyzetet tekintve némiképp eltérő a mintázat: az azt jónak tartó vállalatok 32 százaléka tartozott legalább egy beszállítójának, ugyanez a várható üzleti helyzetet kielégítőnek értékelő cégek esetében 29 százalék, az üzleti helyzetet rossznak megítélő vállalkozásoknál pedig kiemelkedően magas, 45 százalék. Ennek kapcsán is a jövőbeni üzleti helyzetet borúsán látó cégek esetében tapasztalható lényeges eltérés (22 százalékpontos növekedés) az egy évvel ezelőtti adatfelvételhez képest (23 százalék).

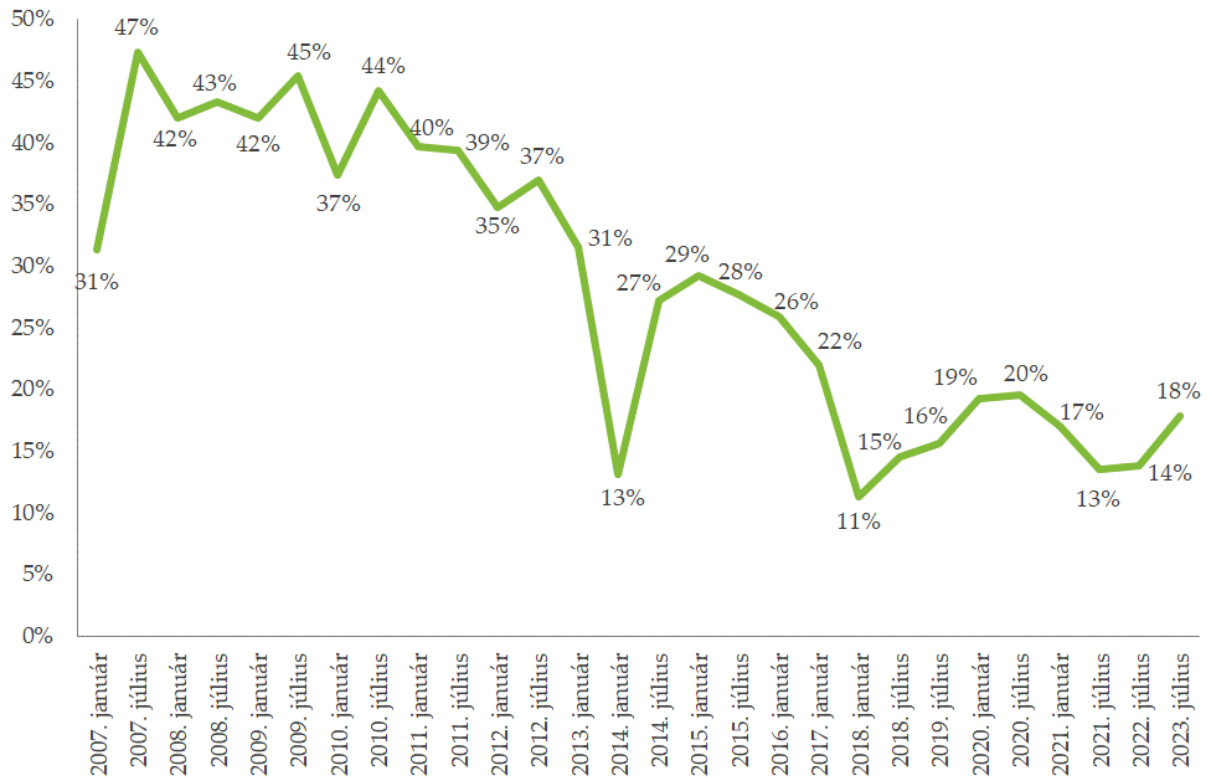
5. ÁBRA: AZ ELMÚLT FÉLÉV SORÁN TARTOZÓ VÁLLALKOZÁSOK ARÁNYA A JELENLEGI ÉS A VÁRHATÓ ÜZLETI HELYZET SZERINT, 2023. JÚLIUS

Forrás: GVI 2023

Azon cégek aránya, amelyek vevőik késedelmes fizetése miatt legalább egyszer nem tudtak időben fizetni a beszállítóknak (lánctartozás), az elmúlt egy évben 4 százalékponttal, 18 százalékra emelkedett, ami – figyelembe véve azt, hogy az arányuk már tavaly is 1 százalékponttal meghaladta a korábbi – egyértelmű trendfordulót mutat.

6. ÁBRA: VEVŐIK KÉSEDELMES FIZETÉSE MIATT LEGALÁBB EGYSZER KÉSVE FIZETŐ CÉGEK ARÁNYA, 2007–2023, N=296–417

Forrás: GVI 2007–2023

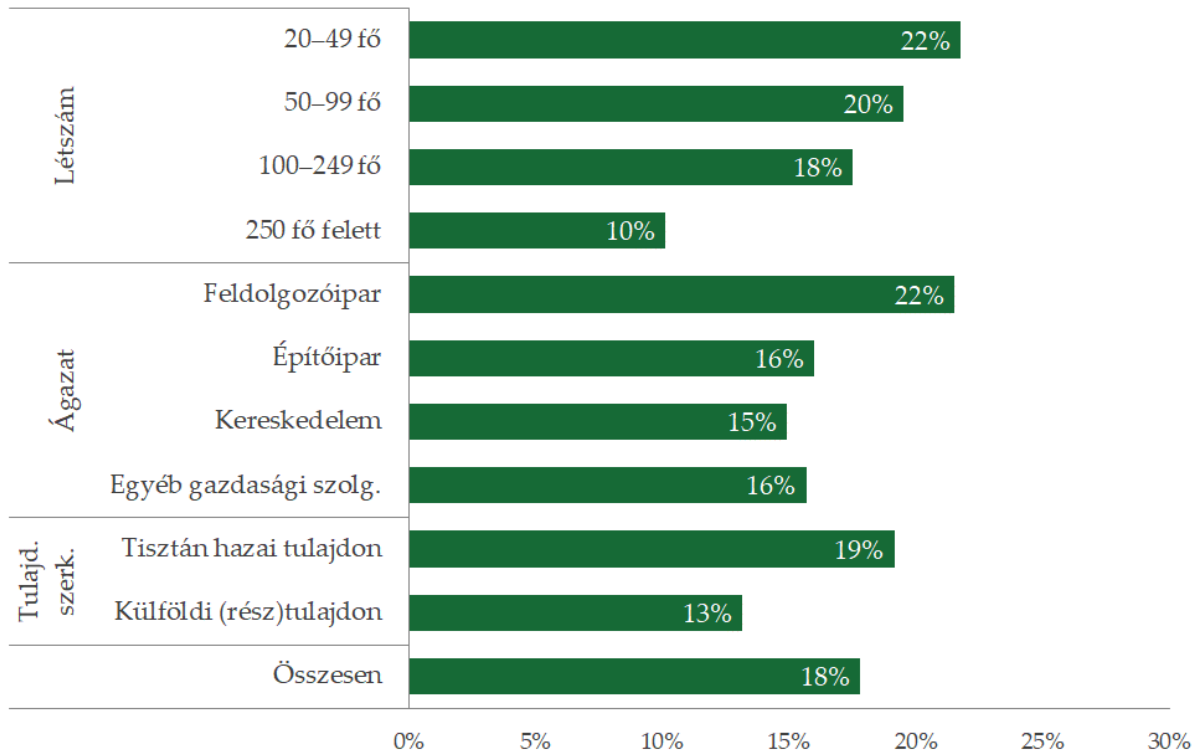
Megjegyzés: A felmérések mintái csak 2010. január óta tartalmazznak 250 fő feletti nagyvállalatokra vonatkozó adatokat.

A lánc tartozást tapasztaló cégek aránya – akárcsak tavaly – a nagy, 250 fő feletti vállalkozások esetében volt a legalacsonyabb (10 százalék), azonban a 100-249 fős cégek érintettsége 8 százalékponttal 18 százalékra emelkedett. A másik kettő, kisebb létszám kategóriában ez az arány 20 és 22 százalék volt.

Az egy évvel ezelőtti adatfelvétel eredményeivel ellentétben – akkor az építőipari cégek érintettsége emelkedett ki 22 százalékkal – ezúttal a feldolgozóipari cégek számoltak be a legnagyobb arányban lánc tartozásról (22 százalék), miközben a másik három ágazat esetében ez az arány 15–16 százalék.

A tisztán hazai tulajdonban lévő cégek 19 százaléka, a külföldi (rész) tulajdonban lévő vállalatoknak pedig 13 százaléka számolt be arról, hogy az adatfelvétel időpontját megelőző évben előfordult, hogy lánc tartozás miatt nem tudtak idejében fizetni.

7. ÁBRA: VEVŐIK KÉSEDELMES FIZETÉSE MIATT LEGALÁBB EGYSZER KÉSVE FIZETŐ CÉGEK ARÁNYA LÉTSZÁMKATEGÓRIA, ÁGAZAT ÉS TULAJDONSZERKEZET SZERINT, 2023. JÚLIUS (N=335–349)

Forrás: GVI 2007–2023

A lánc tartozás okozta problémák súlya a válaszadó cégek 60 százalékának szerint nem változott, 5 százalékuk szerint csökkent, míg 35 százalékuk szerint nőtt a felmérést megelőző fél éves időszakban. A lánc tartozás problémájának súlyosbodását érzékelő vállalkozások aránya a 2022 júliusában mérthez képest (27 százalék) 8 százalékponttal emelkedett, elérve a 2021 januári szintet – elmaradva a 2020. júliusi 44, vagy a 2012. júliusi 38 százaléktól, de jelentősen meghaladva a 2019. júliusi 9 százalékot. Összességében megállapítható, hogy a vállalkozások percepciója nem követte le teljes mértékben a késedelmes fizetéssel és a lánc tartozással kapcsolatos mutatók alakulását, ugyanakkor meg kell említeni, hogy ennél a kérdésnél általában igen magas a „nem tudja” válaszok aránya (tavaly 31 százalék volt), a 2023. júliusi adatfelvétel során a cégek csaknem egyharmada (29 százalék) nem tudott a kérdésre választ adni.

A negatív tendenciát érzékelő cégek aránya az 100–249 fő közötti és a 250 fő feletti cégek körében volt a legalacsonyabb (25, illetve 28 százalék), ezzel szemben a 20–49 fő közötti és az 50–99 fő közötti vállalkozásoknak már csaknem a fele (41–45 százalék) számolt be súlyosbodásról. Ágazatok szerint legkevésbé a feldolgozóipari cégek számoltak be arról, hogy a lánc tartozás által okozott problémák súlya nőtt üzleti partnereik körében (29 százalék), ezzel szemben kereskedelmi és az építőipari cégek 44–45 százaléka nyilatkozott így. A tisztán hazai tulajdonban lévő cégek 38 százaléka

szerint nőtt a probléma súlya, míg a külföldi (rész)tulajdonú vállalatok 29 százaléka számolt be erről.

A láncartozás okozta problémák súlyának megítélésében különbség mutatkozott a jelenlegi és a várható üzleti helyzetet eltérően megítélő vállalkozások között. A jelenlegi üzleti helyzetet rossznak ítéző cégek 35 százaléka, a kielégítőnek vélő vállalkozások 43 százaléka, míg a jónak értékelő vállalatok 25 százaléka számolt be a láncartozás problémájának súlyosbodásáról. A várható üzleti helyzetet tekintve egyértelműbb tendencia érvényesül, mely esetben a probléma súlyosbodását érzékelő vállalkozások aránya a következőképpen alakul: 46 százalék (rossz), 42 százalék (kielégítő) és 21 százalék (jó).

MELLÉKLET

A CÉGEK LÉTSZÁMKATEGÓRIA, ÁGAZAT, TULAJDONSZERKEZET, VALAMINT JELENLEGI ÉS VÁRHATÓ ÜZLETI HELYZET SZERINTI MEGOSZLÁSA A 2023. JÚLIUSI NEGYEDÉVES KONJUNKTÚRAFELVÉTELBE (N)

Létszám kategóriák				
20–49 fő	50–99 fő	100–249 fő	250 fő felett	Összesen
101	83	97	69	350

Ágazatok				
Feldolgozóipar	Építőipar	Kereskedelem	Gazdasági szolgáltatások	Összesen
130	50	67	103	350

Tulajdonszerkezet		
Tisztán hazai tulajdon	Külföldi (rész) tulajdon	Összesen
262	76	338

Jelenlegi üzleti helyzet			
Rossz	Kielégítő	Jó	Összesen
28	185	136	349

Várható üzleti helyzet			
Rossz	Kielégítő	Jó	Összesen
29	196	116	341

Forrás: GVI 2023

**KÉSEDELMES FIZETÉSRE VONATKOZÓ VÁLTOZÓK STATISZTIKÁI A 2022. JÚLIUSI NEGYEDÉVES
KONJUNKTÚRAFELVÉTEL BEN**

**Üzleti partnereinek körülbelül hány százaléka fizetett több alkalommal is
késedelmesen 2022 első félévében?**

N	Átlag	Szórás	Medián	Minimum	Maximum
327	15,9	21,66	10	0	100

**Az értékesített termékek ellenértékének körülbelül hány százaléka folyt be több mint
egy héttel a fizetési határidő lejárása után 2022 első félévében?**

N	Átlag	Szórás	Medián	Minimum	Maximum
314	16,3	20,03	10	0	100

**Milyen gyakran szokott előfordulni késedelmes fizetés a legfontosabb vevő esetében?
Mindig, gyakran, ritkán, vagy soha?**

Mindig	Gyakran	Ritkán	Soha	Összesen
7	42	180	111	340

**Előfordult-e az Önök cégével az elmúlt 12 hónapban, hogy azért nem tudtak fizetni
szállítóknak időben, mert Önöknek sem fizettek vevőik határidőre?**

Igen	Nem	Összesen
62	287	349

**Az elmúlt fél év során előfordult-e, akár csak egyszer is, hogy az Ön cége tartozott egy
vagy több beszállítójának?**

Igen	Nem	Összesen
108	239	347

**Az elmúlt fél év során előfordult-e, akár csak egyszer is, hogy késtek adók, vagy TB-
járulékok befizetésével?**

Igen	Nem	Összesen
25	322	347

**Véleménye szerint üzleti partnerei körében hogyan alakult a lánctartozás
(körbetartozás) által okozott problémák súlya az elmúlt fél év során? Csökkent, nem
változott vagy nőtt?**

Csökkent	Nem változott	Nőtt	Összesen
11	149	87	247

Forrás: GVI 2023